

סֵפֶר
מֵאוֹר
עֵינַיִם

פְּרַשַׁת נִשְׂא

לְדַבֵּק בְּהֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ, וְהֵלֵא אֵשׁ אֲכָלָהּ הוּא^א. וְכַתּוּב בְּזֶהֱרַר הַקְּדוֹשׁ (ח"א נ:): 'אֲשָׂא אֲכָלָה כָּל אֲשֵׁינָּ דְעֵלְמָא'. וְאִם פֶּן אֵיךְ אֲפֹשֶׁר לְבָשֶׁר וְדָם לְדַבֵּק בְּאַלְהֵי כְּזָה, אֲלֵא הַדְּבִק בְּמִדּוֹתָיו מָה הוּא רְחוּם אֲף אִתָּה רְחוּם וְכו'. וְצָרִיךְ לְהִבְיֵן מָה תֵּרֵץ לוֹ עַל קִשְׁיָתוֹ, הֵן אֲמַת שְׂבִמְדוֹתָיו יְכוּלִים לְדַבֵּק, אֲבָל בְּפִסּוּק נֶאֱמַר 'וְלִדְבָקָה בּו'^ב:

אֲךְ הָאֲמַת הוּא שְׂהֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ נִתֵּן לָנוּ הַתּוֹרָה כְּדֵי שְׂיֻכַּל הָאָדָם לְדַבֵּק בְּהֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי אֵיךְ הִיא אֲפֹשֶׁר לְהָאָדָם שְׂהוּא בְּעַל גְּבוּל וְתַכְלִית לְדַבֵּק בְּהֵשֶׁם

וְיִדְבַּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר. נִשְׂא אֶת רֵאשׁ בְּנֵי גְרִשׁוֹן גַּם הֵם לְבֵית אֲבֹתָם לְמִשְׁפַּחָתָם וְגו'. וְצָרִיךְ לְהִבְיֵן מָהוּ 'לֵאמֹר', בְּשִׁלְמָא בְּמִצּוֹת שְׂיֵךְ 'לֵאמֹר' שְׂהִפְרוּשׁ הוּא לֵאמֹר לְיִשְׂרָאֵל, אֲבָל כָּאֵן הִיא לְמִשְׁה לְכַדוֹ. וְעוֹד שְׂהַתּוֹרָה הִיא נְצִיחִית וְשִׁיכַת כְּכֹל זְמַן^א, דְּאִם לֹא כֵן הִיא חַס וְשָׁלוֹם רַק סְפוּרֵי מַעֲשִׂים שְׂהִיוּ בְּזְמַן קְדוּמִים וְאִם פֶּן לְמָה נִקְרְאוּ 'תּוֹרָה' מְלִשׁוֹן הוֹרָאת דְּרֵךְ שְׂהִיא מוֹרָה וּמְלַמֶּדֶת אוֹתָנוּ דְּרֵךְ ה'י^ג, וּמָה הוֹרָאת דְּרֵךְ יֵשׁ כְּאֵן:

וְהִנֵּה כְּתִיב (דברים יא, כב) 'וְלִדְבָקָה בּו', וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל אֵיךְ אֲפֹשֶׁר

התורה אינה רק סיפורי מעשיות ח"ו אלא מלמדת דרך ה' בכל הזמנים

חז"ל פירשו שצריך להידיבק במידותיו אך בפסוק נאמר 'ולדבקה בו'

◆ ציונים ומקורות ◆

א. ע"ע לעיל פר' תולדות ד"ה הנה נודע: 'קִיבְּלָנוּ מִפִּי סוֹפְרִים וּמִפִּי סְפָרִים שְׂכַל הַתּוֹרָה מוֹכְרַחַת לֵהִיּוֹת בְּכֹל אָדָם וּבְכֹל זְמַן'. ב. עיין זוה"ק ח"ג קמט: 'ומאן דאמר דההוא סיפורה דאורייתא לאחזאה על ההוא סיפור בלבד קאתי תיפח רוחיה וכו', אלא ודאי אורייתא קדישא עילאה איהו אורייתא דקשוט, 'תורת ה' תמימה' (תהלים יט, ח), וכל מילה ומילה אתיא לאחזאה מילין עילאין'. ג. עיין זוה"ק ח"ג נג: וראה גור אריה בראשית א, א: 'לשון 'תורה' הוא לשון הוראה, להורות לנו המעשה אשר נעשה'. וע"ע לעיל פר' וירא ד"ה וירא אליו. ד. עיין סוטה יד. 'ואמר רבי חמא ברבי חנינא, מאי דכתיב (דברים יג, ה) 'אחרי ה' אלהיכם תלכו', וכי אפשר לו לאדם להלך אחר שכינה, והלא כבר נאמר 'כי ה' אלהיך אש אוכלה הוא', אלא להלך אחר מידותיו של הקדוש ברוך הוא, מה הוא מלביש ערומים וכו' אף אתה הלבש ערומים, הקדוש ברוך הוא ביקר חולים וכו' אף אתה בקר חולים, הקב"ה ניחם אבלים וכו' אף אתה נחם אבלים,

הקדוש ברוך הוא קבר מתים וכו' אף אתה קבור מתים'. וע"ע כתובות קיא: 'ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כולכם היום' (דברים ד, ד) וכי אפשר לדבוקי בשכינה, והכתיב 'כי ה' אלהיך אש אוכלה'. וע"ע רש"י דברים יג, ה: 'ובו תדבוקו', הדבק בדרכיו, גמול חסדים, קבור מתים, בקר חולים, כמו שעשה הקב"ה'. וע"ע ירושלמי פאה פ"א ה"א: 'אבא שאול אומר אדמה לו, מה הוא רחום וחנון אף את תהא רחום וחנון'. וע"ע שבת קלג: ה. דברים ד, כד. ו. 'פתח רבי שמעון ואמר, תרי קראי כתיבי 'כי ה' אלהיך אש אוכלה הוא', וכתיב התם (דברים ד, ד) 'ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כולכם היום', הני קראי אוקימנא להו בכמה אתר ואתערו בהו חברייא, ת"ח 'כי ה' אלהיך אש אוכלה הוא', הא אתמר מילה דא בגו חברייא דאית אשא אכלא אשא אכיל לה ושצי לה, בגין דאית אשא תקיפא מאשא' וכו', וע"ע ח"ג כה: ז. ע"ע לעיל פר' יתרו ד"ה ואיתא בגמרא לדבקה בו, פר' תצוה ד"ה וזהו פי' הגמרא.

הש"ת צמצם עצמו בתורה כדי שבהתדבקותנו בהש"ת

יתברך שהוא בלתי בעל תכלית, שאין לו תחלה ולא תכלה, ולכן נתן לנו השם יתברך התורה, וצמצם כפיכול עצמו בתורתנו הקדושה, כדי שפדבקנו בהתורה הרי הוא דבוק בהשם יתברך השוכן בתוך התורה":

וזהו מאמר רבותינו ז"ל 'הדבק במדותיו' פרוש בהתורה, שהתורה נדרשת בשלש עשרה מדות, דהינו 'מקל וחמר ומגזרה שוה' וכו', והן הן עצמם הי"ג מדות 'רחום וחנון' גו' (שמות לה, ו), וכשידבק בהתורה הרי הוא דבוק בהשם יתברך השוכן בתוך התורה:

והנה לפי זה היה נקל מאד לאדם לדבק בהשם יתברך, דהינו בדבקו

הידבק במידותיו היינו להדבק בתורה הנדרשת ב"ג מידות

התורה מייצגת מה לעשות עם המחשבות זרות המכלכלים בשעת תורה ותפילה

באותיות התורה ותפלה שהם היכולות להבורא ברוך הוא השוכן בתוכם", אף יש מחשבות זרות שבאים ומכלכלים אותו בעת עסקו בתורה ותפלה, והנה מה עושים לזה, צריך לשאל בעצת התורה, שהתורה נותנת לנו עצה בזה:

דהנה צריך להבין מהו ענין המחשבות זרות, הלא הם אותיות שנפלו, שכל שום מחשבה אי אפשר להיות בלא אותיות, והמחשבות זרות הם גם כן אותיות, רק שנפלו מחמת מעשיו גופיה, ולכן כשבא לדבק בהשם יתברך הם באין גם כן שיעלה אותן, אבל אין המחשבות זרות באה חס ושלוש לבלבל אותו, וצריך להעלות אותם לשרשם":

המחשבות זרות הם אותיות שנפלו ע"י האדם ובאים אליו כדי שיעלם לשורשם

◆ ציונים ומקורות ◆

אלהיך' (ישעיה ז, יא) רצה לומר שתחנן ותשאל מהקב"ה שיתן לך 'אות', דהיינו האותיות, מן אותן הדבקים עם 'ה' אלהיך' שתזכה לחבר אותם לשורשם. וע"ע נועם אלימלך פר' וירא ד"ה או יאמר וירא כו'; 'הנה כשעלה ברצונו יתברך לברוא את העולם להטיב לברואיו, צמצם הקדוש ברוך הוא את עצמו, ולהיכן צמצם את עצמו, שמעתי מפי מורי ז"ל שצמצם עצמו בתוך האותיות התורה שבהם ברא העולם וכו', והצדיק העוסק בתורה לשמה בקדושה, הוא ממשיך את הבורא ברוך הוא ויתעלה בתוך האותיות של התורה כמו בשעת הבריאה. יב. ע"ע כתר שם טוב אות רפז: 'מחשבה הוא אותיות שהם אברי השכינה, רק שנפלו בקליפות מכח השבירה ונעשה הצירוף של האותיות רע, כמו אדם שנותן מעדנים מעורבים מין בשאינו מינו, שכל אחד בפני עצמו הוא טוב וכאשר נתערבו הוא מאוס ורע מאוד, כך זה הוא גם כן נעשה רע וכו', וכשהוא מקשר אותם בהשי"ת באהבת הבורא וביראת הבורא, הוא מחזיר אותם לשורשם. יג. ע"ע לעיל פר' אחרי ד"ה ואיל לעולה.

ח. ע"ע לעיל פר' יתרו ד"ה אמנם הן אמת. ט. ספרא ויקרא א, א-ב. י. עיין זוה"ק ח"ג רכת. 'תליסר מכילן דרחמי דאורייתא, דאתמר בהון בשלוש עשרה מידות התורה נדרשת'. וע"ע לעיל פר' תצוה ד"ה אמנם יובן: 'המידות הם שנתצמצמו על ידי התלבשותו יתברך באור הוד מעטה לבושו יתברך שהיא התורה, והם י"ג מידות שהתורה שבעל פה נדרשת בהן מתורה שבכתב, והן הן הי"ג מידות שנוכר בפסוק (שמות לה, ו) 'ה' ה' אל רחום' וגו', עליהם רמזו רז"ל 'מה הוא רחום' וכו', וכשאדם עוסק בתורה בדבקות לשורש נשמתו ששם הוא בתורה כאמור, נעשה אחדות אחד עם הבורא יתברך כביכול. יא. עיין זוה"ק ח"ג עג. 'אורייתא כולא שמא דקודשא בריך הוא, וכל את דאורייתא מתקשרא בשמא קדישא'. וע"ע לעיל פר' כי תשא ד"ה וזהו דע: 'ונקראו האותיות 'היכל' ר"ל 'ה"י כל', שבה' מוצאות הפה שהוא הדיבור נכלל הכל, דהיינו הבורא יתברך הנק' 'כל', שכולל הכל, שהקב"ה שורה בהאותיות כשמדבר בדעת וכו', וכן אמר מורי בעל שם טוב נבג"מ 'שאל לך אות מעם ה'

כשלומד ומתפלל ביראה ואהבה ותפארת מתעלים האותיות לשורשם

וזהו שמלמדת אותנו התורה הקדושה בדברים הנעימים 'נשא את ראש' רצה לומר שתנשא ותגביה את' הם הכ"ב אותיות שמאל"ף ועד תי"ו תגביה אותם אל ה'ראש' וראשון שהוא הבורא יתברך, שכל תבות התורה והתפלה הכל המה צרופי אותיות, כשמצטרפין אותיות ו' י' ד' ב' ר' נעשה תבת 'וידבר', וכן כל התבות הכל המה צרופי אותיות, וצריך להעלות האותיות לשרשם", ואם תעשה כן אז בני גרשון הם האותיות שנפלו ונתגרשו, גם הם יעלו לביית אבתם הם אברהם שהוא מדת החסד והאהבה" ויפחד יצחק' שהוא מדת יראת ו'ישראל אשר בך אתפאר" היא מדת התפארת, דהינו כשלומד ומתפלל ביראה ואהבה ולפאר ליוצרו על שם כבוד

מלכותו אז מתעלים האותיות שם למעלה אל האבות כנ"ל, 'למשפחתם' לדבקותם כמו 'ספחני נא' וגו' (שמואל א ב, לו): אף איך עושים כל הנ"ל, פרש לנו שלמה המלך עליו השלום (קהלת ט, י"ח) 'כל אשר תמצא ידך לעשות רצה לומר כל דבר שתראה לעשות רצון השם יתברך, בכחך עשה צריך לעשות בלח, דהינו כשמשים כל כחו וחיותו בתוך האותיות התורה ותפלה בזה מעלה אותם לשרשם אל הבורא יתברך שמו:

או יאמר, ותחלה נבאר פסוק (שמות טו, כו) 'כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רפאך, ופרשו רבותינו ז"ל (סנהדרין קא.)" ואם אשים 'אני ה' רפאך', והקשו

צריך לשים כל כוחו וחיותו באותיות התורה והתפילה וכוה מעלה האותיות לשורשם

◆ ציונים ומקורות ◆

יד. ע"ע לעיל פר' כי תשא ד"ה ואתה דבר: כי באמת כל עבודות בני ישראל הוא בפה על ידי אותיות כנזכר במקום אחר 'אות הוא בצבא דיליה' שנגלה בצבאותיו הם ישראל, על ידי אותיות שנתצמצם ונתלבש כביכול יתברך שעשועים ותענוג גדול מזה. אמנם כתיב (דה"א כה, ט) 'דע את אלהי אביך ועבדהו' וכו' מי שדעתו שלם גורם יחוד וקירוב למעלה ומתקרב ומתדבק עם האותיות למעלה, וזהו דע 'את', שיכניס הדעת באותיות שהם מא' ועד ת', ודעת הוא התחברות מלשון 'וידע אדם', רוצה לומר שתחבר האותיות אל הבורא יתברך הנקרא 'אלהי אביך', 'ועבדהו' זה נקרא עבודה שלימה שמקרב קודשא בריך הוא ושכינתיה וכו', וכן אמר מורי בעש"ט נשמתו בגנזי מרומים 'שאל לך אות מעם ה' אלהיך' (ישעיה ג, יא) רצה לומר שתחנן ותשאל מהקודשא בריך הוא שיתן לך אות דהיינו האותיות, מן אותן הדבקים 'עם ה' אלהיך' שתזכה לחבר אותם לשורשם. טו. ראה זוה"ק ח"ג שב. 'וכל חד וחד מאבהן ידע

ליה לקוב"ה מיגו דרגא דיליה ואחיד ביה בההוא דרגא, אברהם ידע ליה לקוב"ה מיגו אספקלריא דיליה דאיהי מידת הגדולה מידת החסד ימינא דמלכא וכו', יצחק ידע ליה בדרגא דגבורה דאיברי פחד יצחק ודחיל ליה לעלמין, יעקב ידע ליה מיגו דרגא דתפארת'. טז. ישעיה מט, ג. יז. עיין רד"ק שם: 'ספחני נא', חברני נא, כמו (ישעיה יד, א) 'ונספחו על בית יעקב', 'מהסתפח בנחלת ה' (שמואל א כו, יט), ענין החיבור והדיבוק'. יח. 'כל אשר תמצא ידך לעשות בכוחך עשה כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאול אשר אתה הולך שמה'. יט. 'אמר ליה רבי אבא לרבה בר מרי, כתיב 'כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך', וכי מאחר שלא שם, רפואה למה, אמר ליה הכי אמר רבי יוחנן מקרא זה מעצמו נדרש שנאמר 'ויאמר אם שמוע תשמע לקול ה' אלהיך', אם תשמע לא אשים, ואם לא תשמע אשים, אף על פי כן 'כי אני ה' רופאך'. וע"ע רש"י שמות טו, כו: "לא אשים עליך", ואם